Laos Extension for Agriculture Project
P.O. Box 9159
Vientiane, Lao P.D.R.
Tel/fax: 021 732 162 Mobile: 020 5526277
Email: leap@laoex.org
Email: cetdu@laoex.org

ຂໍ້ແນະນຳ

ເຕັກນິກການປູກຜັກສະຫຼັດ

ເອກະສານ ປະກອບການຝຶກອົບຮົມ 15:

CETDU
Central Extension
Training and
Development Unit

ປື້ມຄູ່ມືໃນການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແມ່ນຫົວຂໍ້ຕໍ່ເນື່ອງຊຶ່ງລວມມີ:

- ວິທີການສົ່ງເສີມ (ພາກ 1 ຫາ 19)
- ເຄື່ອງມື ສໍາລັບວິທີການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະປ່າໄມ້
- ປື້ມຄູ່ມື ກ່ຽວກັບເຕັກນິກ ກະສິກໍາ ລ້ຽງສັດ ປູກຝັງຫລັກສູດ (ພະນັກງານສົ່ງເສີມ ຂັ້ນເມືອງ ແລະພະນັກງານສົ່ງເສີມຂັ້ນບ້ານ)

ປື້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວແມ່ນເຈດຕະນາເຮັດໃຫ້ການນໍາໃຊ້ງ່າຍຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນໍາສະເຫນີຈຸດປະສົງຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນຂອງວິທີການສົ່ງເສີມກິສິກໍາ. ປື້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາໃນບາດກ້າວທໍາອິດຂອງໂຄງການ Leap ໂດຍການ ຮ່ວມມືກັບພະນັກງານຄູຝຶກຂອງກອງສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະປ່າໄມ້ (ໂດຍແມ່ນ ພະນັກງານວິຊາການ CETDU) ຄວາມມຸ້ງຫມາຍແມ່ນເພື່ອພັດທະນາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ພະນັກງານ ສົ່ງເສີມຂັ້ນເມືອງສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ.

Laos Extension for Agriculture Project
P.O. Box 9159
Vientiane, Lao P.D.R.
Tel/fax: 021 732 162 Mobile: 020 5526277
Email: leap@laoex.org
Email: cetdu@laoex.org

22. ເຕັກນິກການປຸງແຕ່ງອາຫານຈາກສັດນໍ້າ
23. ຂໍ້ແນະນໍາວິທີການລ້ຽງໄກ່ພື້ນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ
24. ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າແບບກະເສດສຸມ
25. ເຕັກນິກການນໍາໃຊ້ EM
26. ເຕັກນິກການປຸງແຕ່ງອາຫານຈາກກ້ວຍ
27. ເຕັກນິກການຂະຫຍາຍພັນໄມ້ໃຫ້ໝາກ
28. ເຕັກນິກການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມເພື່ອປັບປຸງດິນ
29. ເຕັກນິກການປູກຫວານຫາງແຂ້
30. ເຕັກນິກການປູກໝາກມັງກອນ
31. ເຕັກນິກການປູກສາລີ

ແຜ່ນພັບ

1. ເຕັກນິກການລ້ຽງໝູ
2. ພະຍາດກາຝາກຂອງໝູ
3. ເຕັກນິກການຕັດແຂ້ວໝູ
4. ການອະນຸບານໝູນ້ອຍເກີດໃໝ່
5. ເຕັກນິກການລ້ຽງໄກ່ພື້ນບ້ານ
6. ການປ້ອງກັນພະຍາດນິວຄາເຊີນໄກ່
7. ເຕັກນິກການຕົກກ້ານາແຊງ
8. ເຕັກນິກການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ ແລະການນໍາໃຊ້ໃນນາເຂົ້າ
9. ເຕັກນິກການຕົກກ້າດາປ໋ອກ
10. ເຕັກນິກການເຮັດນາຫວ່ານດິນຕົມ
11. ເຕັກນິກການໃຫ້ນໍ້າແກ່ເຂົ້າ
12. ຄວາມຕ້ອງການນໍ້າຂອງພືດ (ເຂດພາກໃຕ້, ກາງ ແລະເໜືອ)
13. ການລະບາດຂອງພະຍາດສັດຄ້ຽວເອື້ອງ

ປື້ມຄູ່ມືໃນແຕ່ລະເລື້ອງ

1. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດໃຫຍ່
2. ເຕັກນິກການປູກຜັກບູອກໂຄລີ
3. ເຕັກນິກການປູກຜັກກະລໍ່າປີ
4. ເຕັກນິກການປູກຜັກກະລໍ່າດອກ
5. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດຂາວ
6. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດນາ
7. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດຫົວ
8. ເຕັກນິກການປູກໝາກຖົ່ວ
9. ເຕັກນິກການປູກຜັກຫອມປ້ອມ
10. ເຕັກນິກການປູກໝາກແຕງກວາ
11. ເຕັກນິກການປູກຜັກທຽມ
12. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດຢວກ
13. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດຂຽວກວາງຕຸ້ງ
14. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດຂີ້ໜູ
15. ເຕັກນິກການປູກຜັກສະຫຼັດ
16. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດຊີ້ຟ້າ
17. ເຕັກນິກການປູກຜັກບົ່ວແບ່ງ
18. ເຕັກນິກການປູກໝາກຖົ່ວຍັດ
19. ເຕັກນິກການປູກຜັກບົ່ວຫົວໃຫຍ່
20. ເຕັກນິກການປູກໝາກເລັ່ນ
21. ເຕັກນິກການປູກຖົ່ວຝັກຍາວ

ເອກະສານ 15:
ແນະນຳເຕັກນິກການປູກຜັກສະຫຼັດ

ສາລະບານ

ຜັກສະຫຼັດ (Lettuce)....................2
ລັກສະນະທົ່ວໄປ 2
ການກຽມດິນ....................3
ການປູກ 4
ການບົວລະບັດຮັກສາ 5
ການເກັບກ່ຽວ 6

ກອງສົ່ງເສີມ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ພະແນກ ສົ່ງເສີມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຄງການ
ໜ່ວຍງານ ພັດທະນາຮູບແບບ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ, ເມສາ 2003

ການພອນດິນກຳຈັດຫຍ້າ

ຄວນເຮັດໃນໄລຍະທຳອິດເພື່ອເຮັດໃຫ້ດິນລຸ່ລ່ວງຜຸຜີ່ງລະບາຍອາກາດ ແລະ ນ້ຳໄດ້ດີ ພ້ອມກັບການກຳຈັດຫຍ້າໄປພ້ອມໆກັນ. ເມື່ອຕົ້ນພືດມີໃບ ປົກຄຸມດິນແລ້ວ ບໍ່ຈຳເປັນເຮັດເລີຍ.

ການເກັບກ່ຽວ

ໃຊ້ມີດຕັດບໍລິເວນເຫງົ້າຕົ້ນ ຕັດແຕ່ງໃບຮອບນອກທີ່ບໍ່ດີອອກແລ້ວວາງເອີ່ຍໃນບ່ອນທີ່ຮົ່ມ ຫຼືມີອາກາດຖ່າຍເທເພື່ອລຶດການເນົ່າເສຍຫາຍ. ອາຍຸການເກັບກ່ຽວຜັກສະຫຼັດ ທີ່ປູກໃນບ້ານເຮົານັ້ນຂື້ນກັບແນວພັນແລະຂະໜາດຂອງການນຳໃຊ້ (40 ຫາ 70 ວັນ).

ການບົວລະບັດຮັກສາ

ການໃສ່ຝຸ່ນ

ພືດດັ່ງກ່າວນີ້ຕ້ອງການຝຸ່ນພໍສົມຄວນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການກຳນົດຝຸ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ຖືກຕ້ອງແນໃສ່ການລຸດຕົ້ນທຶນການຜະລິດ ແລະໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນສູງດ້ານຜົນຜະລິດ ໂດຍສະເພາະດ້ານການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງໃບ ແລະທາງກ້ານ ຫຼືລຳຕົ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງແນະນຳໃຫ້ໃຊ້ຝຸ່ນ N:P:K ສູດ 15_15_15 ສຳລັບພັນໃບ ແລະສູດ 13_13_21 ສຳລັບພັນຫົວ ຫຼືສູດທີ່ໃກ້ຄຽງ ກັນນີ້ ໃນຈຳນວນ 300 ກິໂລ/ເຮັກຕາ ໂດຍແບ່ງໃສ່ 2 ເທື່ອ: ເທື່ອທີ່ 1: ໃສ່ເຄິ່ງນຶ່ງເປັນຝຸ່ນຮອງພື້ນຕອນປູກ ແລ້ວພວນດິນປົກ. ເທື່ອທີ່2: ໃຫ້ໃສ່ເມື່ອພືດມີອາຍຸປະມານ 10 ຫາ 20 ວັນ ຈຳນວນທີ່ເຫຼືອຄັ້ງທຳອິດ ພ້ອມນີ້ອາດຈະເພີ່ມຝຸ່ນ ຢູເຣັຍອີກ 60 ກລ/ຮຕ ເພື່ອເລັ່ງການຈະເລີນເຕີບໂຕລຳຕົ້ນ ແລະໃບ.

ການໃຫ້ນ້ຳ

ຄວນໃຫ້ຢ່າງພຽງພໍ ແຕ່ຢ່າໃຫ້ປຽກເກີນໄປ ໂດຍເບິ່ງຄວາມຊຸ່ມຊື່ນໃນໜານປູກໃຫ້ມີຄວາມຊຸ່ມຢ່າງສະໝ່ຳສະເໝີ.

ຂໍ້ແນະນຳເຕັກນິກການປູກຜັກສະຫຼັດ

ຜັກສະຫຼັດ (Lettuce)

ຜັກສະຫຼັດ ເປັນຜັກທີ່ໃຊ້ບໍລິໂພກໃບມີຖິ່ນກຳເນີດໃນທະວີບອາຊີ ແລະເອີລົບ. ມີປູກໃນປະເທດຈີນມາແຕ່ຄູ່ສສັດຕະວັດທີ 5. ຜັກສະຫຼັດມີຊື່ເອີ້ນອື່ນໆໄດ້ຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ຜັກກາດຫອມ, ຜັກກາດຫຍໍ່ (ພາກເໜືອ) ມັງສາຍ (ຄົນຈີນ) ເປັນຕົ້ນ.

ລັກສະນະທົ່ວໄປ

ຜັກສະຫຼັດ ເປັນຜັກທີ່ຢູ່ໃນຕະກຸນ: Compositae ມີຊື່ທາງວິທະຍາສາດວ່າ: Lactuca sativa Linn, ເປັນພືດອາຍຸປີດຽວ (Annual). ເຮົາສາມາດແບ່ງຜັກສະຫຼັດອອກໄດ້ເປັນ 3 ກຸ່ມໃຫຍ່ຄື:

- ຜັກສະຫຼັດທີ່ຫໍ່ຫົວຄ້າຍຄືກະລໍ່າປີ (Head lettuce)
- ຜັກສະຫຼັດສະນິດທໍາມະດາບໍ່ຫໍ່ (Leaf lettuce)
- ຜັກສະຫຼັດທີ່ມີລໍາຕົ້ນຍາວ (Stem lettuce)

ຜັກສະຫຼັດຂຶ້ນໄດ້ໃນດິນທຸກຊະນິດ ແຕ່ມັກດິນຊາຍແກມຕົມ ປະຕິກິຣິຍາຂອງດິນ (pH) 6 ຫາ 6.8 ມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນໃນດິນພໍສົມຄວນແຕ່ຕ້ອງໃຫ້ໄດ້ຮັບແສງສະຫວ່າງ (ແດດ) ຕະຫຼອດມື້. ສໍາລັບອຸ່ນ ຫະພູມທີ່ເໝາະສົມນັ້ນ ຖ້າເປັນພັນໃບຢູ່ໃນ ຊ່ວງ21 ຫາ 23$^{\circ C}$. ຖ້າເປັນຫໍ່ຫົວ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 15.5 ຫາ 21$^{\circ C}$. ແຕ່ຜັກສະຫຼັດສາມາດປູກໄດ້ຕະຫຼອດປີ ຂຶ້ນກັບແນວພັນ. (ພັນທີ່ນິຍົມປູກ: ພັນສະຫຼັດທີ່ນິຍົມກັນປູກໃນບ້ານເຮົາມີ 2 ຈໍາພວກຄື: ຜັກສະຫຼັດຫໍ່ ເປັນຈໍາພວກຫົວຫໍ່, ຜັກສະຫຼັດໃບ ເປັນຈໍາພວກບໍ່ຫົວຫໍ່)

ການຕຽມດິນ

ໜານກ້າເບ້ຍ

ຂຸດ_ໄຖດິນໃຫ້ເລິກປະມານ 10 ຫາ 15 ຊຕມ. ຕາກດິນໄວ້ 5 ຫາ 7 ມື້ ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ ຫຼືຝຸ່ນບົ່ມພວນດິນຊັ້ນໜ້າດິນໃຫ້ລະອຽດ.

ການຕຽມໜານປູກ

ຂຸດ_ໄຖດິນໃຫ້ເລິກປະມານ 20 ຫາ 30 ຊຕມ. ຕາກດິນ 7 ຫາ 10 ມື້. ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ ຫຼືຝຸ່ນບົ່ມປະສົມລົງໃນດິນ ພວນໜ້າດິນໃຫ້ລະອຽດ.

ການປູກ

ຜັກສະຫຼັດປູກໄດ້ທັງວິທີຫວ່ານຢາຍສະເໝີທົ່ວໜານ (ພັນໃບ). ຖ້າຫາກປູກແບບແຖວດຽວ ແລະ ແບບແຖວຄູ່ (ໃຊ້ໄດ້ທຸກໆພັນ). ໄລຍະປູກລະຫວ່າງຕົ້ນ ແລະ ລະຫວ່າງແຖວທີ່ເໝາະສົມຄື: 25 x 30 ຊຕມ. ສໍາລັບພັນໃບ ແລະ 40 x 40 ຊຕມ ສໍາລັບພັນຫໍ່ຫົວ.

ການປູກແບບຫວ່ານ

ໃຫ້ຫວ່ານເມັດຢາຍທົ່ວທັງໜ້າດິນຂອງໜານປູກ ແລ້ວຫວ່ານປົກດ້ວຍຝຸ່ນຄອກ ຫຼືຝຸ່ນບົ່ມ ທີ່ລະລາຍຕົວດີແລ້ວ ໜາປະມານ 0.5 ຫາ 1 ຊຕມ. ປົກຄຸມດ້ວຍເຟືອງ ຫຼືຫຍ້າແຫ້ງ ຫົດນໍ້າດ້ວຍບົວຝອຍລະອຽດ. ເມື່ອຕົ້ນເລີ່ມງອກ ມີໃບແທ້ 2 ຫາ 3 ໃບ ໃຫ້ເລີ່ມຖອນແຍກຕົ້ນທີ່ ອ່ອນແອອອກຖິ້ມແລ້ວຈັດໄລຍະລະຫວ່າງຕົ້ນ ແລະລະຫວ່າງແຖວໃຫ້ໃຊ້ໄລຍະທີ່ກໍານົດໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ການປູກລົງໜານ

ຫຼັງຈາກຫວ່ານກ້າແລ້ວ ແລະ ຕົ້ນເບ້ຍພ້ອມທີ່ຈະຍ້າຍປູກ ຄືມີອາຍຸໄດ້ 25 ຫາ 30 ມື້ ຫຼືມີໃບແທ້ 3 ຫາ4 ໃບ. ຄັດເລືອກເອົາຕົ້ນທີ່ສົມບູນ ແລະແຂງແຮງຍ້າຍລົງໜານປູກ ໃຫ້ໃຊ້ໄລຍະລະຫ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນ ແລະລະຫວ່າງແຖວ 25 x 30 ຊຕມ.